

Festa Popular d'Interès Cultural

La Trobada de Gegants, Grallers i Correfocs de les Borges Blanques va rebre, l'any 2010, el reconeixement de Festa Popular d'Interès Cultural per part del Consell de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat de Catalunya.

Aquest honor va situar la nostra Trobada dins del Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya, reconeixent la seva importància com a referent del món geganter i premiant l'esforç de tantes persones i entitats que, al llarg de més de tres dècades, l'han fet créixer fins a convertir-la en una cita multitudinària i imprescindible del calendari estiuenc.

De les Terres de Ponent, només la capital garriguenca va rebre aquesta distinció, fet que encara ens omple més d'orgull. I és que, a més, la nostra va ser la primera festa genuïnament gegantera en aconseguir-ho!

Aquest reconeixement és un impuls per seguir cuidant la qualitat de la Trobada, mantenir viva la nostra cultura popular i continuar fent de la festa un punt de trobada, germanor i alegria per a tothom.

Història, característiques actuals i implantació de la festa

La Trobada de Gegants, Grallers i Correfocs de les Borges Blanques va néixer el 1983, impulsada pel regidor de Cultura Popular Francesc Macià i el Grup Recerca, amb la voluntat de donar més vida a la Festa Major, que fins llavors comptava amb pocs actes de carrer. Aquell primer any es van reunir 25 gegants, un drac, una aranya, dos grups de diables, capgrossos i el Canó del Saló, despertant l'entusiasme del jovent. El 1984 s'hi va incorporar oficialment la presència de correfocs i grallers, i el 1991 l'Ajuntament en va assumir tota l'organització.

Durant la dècada dels noranta, la trobada va créixer fins a aplegar prop d'un centenar de gegants i, actualment, reuneix més de 70 colles geganteres. El 1999 va adoptar el nom actual, que inclou també els grallers. Amb el temps, s'hi van sumar colles locals com els grallers Els Marfulls, el Grup Vivall amb gegants com el Morenito i bestiari, la colla Estimem els Gegants amb el Marc Antoni i la Cleòpatra, els Diables del Grup Recerca amb el Manelet del Terrall i l'Astaroth, els Diables els Borjuts amb el Tronat, grups de tabalers i gegants d'escoles i particulars. La trobada s'ha celebrat sense interrupció cada primer dissabte de setembre, acumulant un total de 42 edicions.

Actualment, la trobada s'emmarca dins la Festa Major de les Borges Blanques, celebrada el primer cap de setmana de setembre i documentada des del 1579 amb motiu de les Festes de Minerva. La festa ha passat de tenir un fort component religiós a centrar-se en actes culturals i lúdics com sardanes, concerts, balls, teatre, castell de focs i, sobretot, la trobada gegantera.

El programa comença a les quatre de la tarda amb la plantada de gegants a la Plaça Europa. Després d'un ball inicial dels gegants locals, es fa la cercavila pel casc antic, amb un ordre establert que obre el Canó del Saló, seguit pels gegants locals amb els grallers i, finalment, les colles convidades. Davant de la placeta del Terrall i de l'església, els gegants ballen i fan escenografies.

A la Plaça de l'U d'Octubre es presenten les colles, encapçalades des del 2008 pels gegants municipals Peronella i Ramon Berenguer IV, que, juntament amb la resta de colles locals, donen la benvinguda als participants. Un cop totes les colles són plantades a la plaça, té lloc el ball de les colles locals i, seguidament, el ball conjunt per acomiadar l'acte. Els gegants surten en cercavila per donar pas als correfocs, que clouen la jornada amb foc i acrobàcies. El dia finalitza amb un sopar per a geganteres, grallers i diables.

Gegants de les Borges Blanques

Anhel i Llibertat

Construïts per Jordi Arnau Espuga i Giné, l'Anhel (50 kg, 3,95 m) i la Llibertat (46 kg, 3,70 m) es van presentar el 19 de gener de 2019, durant la Fira de l'Oli de Les Borges Blanques. Són dues figures al·legòriques a la ciutat, amb una clara reminiscència als antics Gegants Vells.

Anhel duu la figura de l'arcàngel Sant Miquel, que durant molts anys presidí la façana principal de l'Església Parroquial, avui restaurat i exposat a l'interior. Tant al casc com al vestit hi trobem símbols de la regió garriguenca, com l'oli i les oliveres, i al cinturó, l'escut actualitzat de Les Borges Blanques.

Llibertat porta una tiara amb arcades inspirades en les de la plaça porxada de l'U d'octubre, escenari per excel·lència de la multitudinària Trobada de Gegants, Grallers i Correfocs que se celebra anualment. A la part inferior del vestit s'hi pot llegir repetidament el monument de la Sardana ubicat als Jardins del Terrall, recordant el títol de Ciutat Pubilla de la Sardana obtingut el 1980.

El nom Llibertat vol recordar tots aquells que avui estan injustament privats d'ella, i reivindicar la llibertat d'amor, d'expressió i la igualtat de gènere. El nom Anhel fa referència a les aspiracions, desitjos i motivacions que cal perseguir, tant personalment com col·lectivament, sense estar privats de llibertat.

Gegants de les Borges Blanques

Felip del Pom

El gegantó Felip del Pom representa Felip Garsaball, icona de la Festa Major de Les Borges Blanques. Des de l'any 1967 fou l'encarregat de donar el tret de sortida a la Festa Major amb el popular Canó del Salo, a més de portar els antics gegants de la població.

L'any 1983 va ser un dels promotors de la Trobada de Gegants, Grallers i Correfocs. La seva figura és també un homenatge a la tasca que va desenvolupar al voltant de la pirotècnia, motiu pel qual el gegant duu una metxa i un petard a les mans.

Estimem els Gegants

Els Gegants Marc Antoni i Cleòpatra celebren enguany els seus primers deu anys d'història. Van ser batejats el 4 de juliol de 2015 i no representen realment la històrica reina i el seu amant romà, sinó més aviat Elizabeth Taylor i Richard Burton durant el rodatge de la pel·lícula Cleòpatra, l'any 1963. No són unes figures de propietat municipal, sinó que pertanyen al Jordi Arnau Espuga Giné, el qual trobà en el cinema clàssic dos personatges ideals per ser traduïts a la nostra Cultura Popular.

Al llarg d'aquests deu anys han visitat nombres ciutats i poblacions. Destaquem especialment el viatge a Santa Margalida a Mallorca i la seva presència a les Gigantofollies de Comines al Nord de França.

Diablers i Tabalers del Grup Recerca

Creats el 1988 dins el Grup Recerca, els Diablers i Tabalers són hereus d'una llarga trajectòria de promoció de la cultura popular. L'entitat ja organitzava des del 1975 els focs de Sant Joan amb la Flama del Canigó i va impulsar, el 1982, la I Trobada de Gegants i Correfocs.

El 1989 van construir el Manelet del Terrall, gegant que només surt durant la Festa Major. Els diablers es van estrenar amb vestits i màscares artesanals, renovats el 1995, i més endavant s'hi van incorporar els tabalers, ànima rítmica dels correfocs.

El 2013, pel seu 25è aniversari, van presentar el gegant Astaroth, i el 2022 van crear la secció infantil Dimoniets. Amb més de 150 correfocs en 45 pobles i ciutats, són un referent de foc, música i tradició a Les Borges Blanques.

Grallers Marfulls

Els Grallers Marfulls són un grup nascut el 1987 a Les Borges Blanques amb l'objectiu de promoure la cultura catalana. Van debutar a la Festa Major de 1988 i el seu nom prové de l'expressió popular "agafar un marfull" (anar lluent una nit de festa) i del mosquit de Ponent.

Després d'una primera etapa fins al 1994, es van reorganitzar el 1995 amb noves incorporacions. Avui, 38 anys després, continuen actius i actuant a la Festa Major gràcies a la col·laboració amb el Grup Vivall i el seu equip de grallers i tabalers, mantenint viva la música i la tradició.

Festa Major de les Borges, 1999. Foto JS.

Festa Major de les Borges, 2010. Foto JS.

Diablers i Tabalers els Borjuts

Fa més de 20 anys que vivim l'infern amb passió, i des del 2017 com a colla pròpia. Som més de 40 diablers i 20 tabalers, fent vibrar carrers i places amb foc, ritme i festa.

La nostra sortida estrella és la Festa Major de Les Borges Blanques, on hem arribat a cremar més de 128 kg de pólvora i 2.000 unitats de pirotècnia. Actuem arreu del país, fem unes 20 sortides l'any i compartim gresca amb colles amigues, fins i tot fora de Catalunya.

Enguany estrenem el gegant Tronat, creat amb impressió 3D i la col·laboració de tota la colla: un símbol de força, creativitat i unió.

Gegants Grup Vivall

Aquest 2025, el Grup Vivall celebra 40 anys portant gegants, gralles i tabals arreu, omplint de vida la Festa Major i moltes altres celebracions. Quatre dècades de passió, amistat i compromís amb la cultura popular borgenca.

Gràcies a portadors, grallers, tabalers, acompanyants i famílies, avui el Vivall és més vibrant que mai. Un agraïment especial a totes les persones que hi han passat i, sobretot, a Manel Vidal, fundador i ànima del grup.

Celebrem aquest aniversari mirant enrere amb orgull i endavant amb il·lusió, per molts anys més de Gegants, Gralles i Tabals!

El Canó del Salo

El Canó del Salo és un dels grans símbols de la Festa Major de Les Borges Blanques. Des de fa més d'un segle, anuncia l'inici de les celebracions amb potents tronades que ressonen per tot el poble.

Documentat des de 1907, era propietat del Sr. Gonzalo Solé "el Salo" i, més tard, de Miquel Urgell, qui el donà a l'Ajuntament el 1949 amb la condició de mantenir-ne el nom. El canó és un tub metàl·lic muntat sobre una estructura amb rodes de fusta i ha estat present a totes les trobades geganteres de la ciutat.

Després de la mort de Miquel Urgell el 1976, el seu nebot Felip Garsaball en va assumir la responsabilitat. Ell, que de petit ja ajudava a carregar-lo amb petards, va portar el Canó més enllà de Les Borges, acompanyant els gegants municipals en totes les seves sortides i encapçalant les comitives.

Avui, el Canó del Salo és estimat tant pels més grans com pels més petits, i és inseparable de la Festa Major. Cada tronada és un crit d'alegria que marca l'inici de la festa i que connecta el present amb la nostra història i tradició.

Una Trobada amb novetats per fer-la més viva i participativa

Enguany, la comissió de la Trobada de Gegants, Grallers i Correfocs de les Borges Blanques ha treballat intensament des del mes de gener per impulsar una reforma de l'esdeveniment i donar-li un nou aire. Les reunions periòdiques i l'assessorament de dues persones referents en el món geganter i de la cultura popular han permès definir canvis que milloraran l'organització, el ritme i la participació de la trobada.

Aquesta tasca ha estat possible gràcies a la implicació de la Colla Gegantera de les Borges Blanques, la Colla de Gegants del Grup Vivall, la Colla Estimem els Gegants, la Colla de Diables i Tabalers del Grup Recerca i la Colla de Diables i Tabalers els Borjuts.

Entre les principals novetats hi ha una millor coordinació de la cercavila i dels punts de ball, amb un

ordre d'entrada i sortida més clar i moments destacats per a cada colla, inclosa la convidada especial. També s'ha reforçat la seguretat i la comunicació interna, amb equips d'emissores i punts de control estratègics, i s'han ajustat els horaris per guanyar fluïdesa.

El correfoc manté el seu protagonisme final, però amb mesures de seguretat reforçades i una organització més àgil. A més, es treballa en la nova imatge gràfica de la trobada i es valora limitar el nombre de colles participants per garantir-ne la qualitat.

Aquestes millores volen assegurar que la Trobada continuï sent un referent del calendari festiu borgenc i una cita inoblidable per a totes les colles i el públic assistent.

Dissabte 06

A les 4 de la tarda

AL CASAL CÍVIC, REUNIÓ DE CAPS DE COLLA I ENTREGA D'OBSEQUIS

A 2/4 de 5 de la tarda

A LA PLAÇA EUROPA, PLANTADA DE GEGANTS

A 2/4 de 6 de la tarda

**A LA PLAÇA EUROPA, TRET DE SORTIDA
AMB ACOMPANYAMENT MUSICAL**

A càrrec dels Gegants de les Borges Blanques,
els Gegants Grup Vivall i Estimem els Gegants
En acabar,

INICI DE LA CERCAVILA

A les 8 de la tarda

**A LA PLAÇA DE L'U D'OCTUBRE, BALLADA FINAL
(GENER, FEBRER I PASSI-HO BÉ)**

A 1/4 de 10 de la nit

**A LA PLAÇA DE L'U D'OCTUBRE,
INICI DEL CORREFOC AMB LES COLLES
DE DIABLES DE LES BORGES BLANQUES**

A càrrec dels Borjuts i el Grup Recerca.
Acompanyen als Borjuts els diables del
Pla de Santa Maria i els Dimonis Gertans
i acompanyen al Grup Recerca els diables
de la BAT de Tàrraga.

Recorregut

→ Gegants → Correfoc

Recomanacions i precaucions per als participants

Abans i durant la celebració

Informa't prèviament: consulta avisos oficials i indicacions dels organitzadors.

Acorda un punt de trobada amb el teu grup per si us separeu.

Amb persones grans o amb mobilitat reduïda: ajuda-les i mantén-les segures.

Evita aglomeracions perilloses i busca zones amb sortida clara si et sents atrapat.

Coneix les sortides d'emergència i les vies d'evacuació.

Amb nens: porta'ls de la mà o a coll, evita cotxets i assegura't que portin una targeta amb dades i telèfon.

Documentació: porta-la sempre a sobre.

No t'enfilis a baranes o elements inestables.

Sortida final: abandona el lloc de manera ordenada, seguint les indicacions de seguretat.

Recomanacions i precaucions per a veïns i comerços

Durant el correfoc

Protecció de l'habitatge i establiment

Protegiu els vidres de finestres, portes i aparadors amb cartons gruixuts o lones resistents.

Plegueu tots els tendals exteriors per evitar que s'encenguin.

Tanqueu portes, finestres i balcons per evitar l'entrada de guspies o coets.

Seguretat al carrer

Baixeu els portals metàl·lics o persianes, si en disposeu.

Retireu vehicles de la zona per on passarà el correfoc i especialment de la via d'evacuació.

No deixeu cartó o altres elements inflamables fora dels contenidors, sobretot al recorregut del correfoc.

Treieu del carrer qualsevol objecte o obstacle (testos amb plantes, bosses d'escombraries, taules, cadires, etc.) que pugui destorbar el pas dels participants o dificultar una evacuació.

Prevenció de riscos

— No llenceu aigua als participants ni als espectadors: la pólvora mullada pot explotar o provocar reaccions imprevistes.

— Retireu roba, plàstics i teles dels balcons per evitar que es puguin encendre.

— Desconnecteu totes les alarmes per evitar activacions per soroll o fum.

En cas d'emergència

— Mantén la calma i segueix les instruccions dels serveis d'emergència.

— Ves cap a les sortides indicades sense aturar-te ni tornar enrere.

— Evita cridar, córrer o empènyer.

— Si algú falta, avisa immediatament els serveis d'emergència.

— Truca al 112; si el mòbil no funciona, prova amb un telèfon fix.

Equipament recomanat per participants

Roba: de cotó o llana, vella, amb mànigues i pantalons llargs, cobrint tot el cos.

Protecció cap i coll: barret de palla i mocador de cotó mullat per tapar el clatell.

Calçat: esportiu o de muntanya, còmode i antilliscant. Prohibit xancletes o sandàlies.

Orelles: tapar-les per reduir el soroll de les explosions.

Ulls: ulleres adequades (tenint en compte que el vidre pot malmetre's).

Altres normes:

| No demanar aigua als veïns.

| No portar pirotècnia pròpia.

| Respectar diables/dimonis, músics i figures de foc.

| No obstaculitzar ni empènyer els portadors.

| Conèixer abans de començar el recorregut i punts d'assistència.

| No recollir material pirotècnic del terra.

